

Vstup do brokenské chaty vzbudil ve mně trochu neobvyklý, pohádkový pocit. Po dlouhém, osamělém stoupání mezi jedlemi a skalisky octneš se náhle v domku v oblacích: města, hory a lesy zůstaly dole a nahoře najdeš prapodivně složenou, cizí společnost, která tě přijme skoro jako očekávaného druhu, napůl zvědavě a napůl lhostejně, jak je to přirozené na takových místech. Našel jsem dům plný hostí, a jak se sluší na chytrého muže, myslil jsem už na noc, na nepohodlí noclehu na slámě, poprosil jsem hned skomíravým hlasem o čaj a brokenský pan hostinský byl tak rozumný, že pochopil, že já, nemocný člověk, musím mít na noc pořádnou postel. Obstaral mi ji v úzké komůrce, kde se už usadil mladý kupec, dlouhý, protivný člověk v hnědém svrchníku.

V hostinské světnici bylo rušno a živo. Studenti z různých universit. Jedni přišli před chvílí a odpočívají, druzí se chystají vyrazit, utahují rance, podpisují se do pamětní knihy, děvečky jim dávají brokenské kytice, a tu se štípá do tváří, zpívá, skáče a huláká, vyptává a odpovídá. Hezké počasí! Šťastnou cestu! Na zdraví! Sbohem! Několik odcházejících má trošku v hlavě, a ti budou mít dvojnásobný požitek z krásné vyhlídky, neboť opilý vidí všechno dvakrát.

Když jsem si dost odpočinul, vystoupil jsem na rozhlednu a našel tam drobného pána se dvěma dámmami, jednou mladou a druhou už postarší. Mladá

dáma byla velmi krásná. Skvostná postava, na kučeravé hlavě černý atlasový klobouk v podobě přilbice, s jehož bílými péry si pohrával vítr, štíhlé údy tak pevně obepjaty černým hedvábným pláštěm, že se ušlechtilé formy jasně rýsovaly, a velké, smělé oči, které klidně shlížely na daleký, širý svět.

Když jsem byl ještě chlapec, myslíval jsem ustavičně jenom na pohádky o čárech a kouzlech a každou krásnou dámu s pštrosími péry na hlavě jsem pokládal za královnu víl, a když jsem si dokonce všiml, že má zmáčenou vlečku, pokládal jsem ji za rusalku. Dnes, co z přírodopisu vím, že ta symbolická péra pocházejí s nejhlupejšího ptáka a že se dámská vlečka může zmáchat způsobem naprosto přirozeným, mám o tom už jiné mínění. Ale kdybych byl tu mladou krásku spatřil stát na Brokenu tak, jak jsem ji popsal, oněma chlapeckýma očima, jistě bych si byl myslil: To je víla hory a právě pronesla kouzelné slovo, které způsobilo, že to všechno dole vypadá tak čarovně. Ano, všechno se ti zdá nesmírně čarovné, díváš-li se po prvé s Brokenu, všechny stránky ducha vnímají nové dojmy, a třeba to jsou většinou dojmy rozmanité, a dokonce si odporují, přece se v duši spojují ve velký, ještě nerozluštěný, nepochopený cit. Podaří-li se ti proniknout až k podstatě toho citu, poznáš charakter hory. Je to charakter ryze německý, německý v chybách i v přednostech. Broken

je Němec. S německou důkladností ukazuje ti jasně a zřetelně, jak v obrovském panoramatu, všech těch mnoho set měst, městeček a vsí, které leží většinou na sever, a kolem dokola do širošíra všecky ty hory, lesy, řeky a nížiny. Ale právě proto se všecko zdá jen ostře kreslenou a čistotně vykolorovanou speciálkou a nikde se oko nepotěší krajinou opravdu krásnou, a tak se nám to děje vždycky: Nás, německé kompilátory, pro samé poctivé puntičkářství, s jakým tam chceme mít prostě všecko, nikdy ani nenapadne, abychom jednotlivosti podali krásně. Broken má také v sobě něco tak německy klidného, rozumného a snášlivého, to proto, že může věci přehlédnout tak široce a jasně. Otevře-li taková hora své obří oči, vidí jistě o trochu víc než my trpasličkové, kteří po ní šplháme se svýma krátkozrakýma očičkama. Mnoho lidí sice tvrdí, že Broken je notný šosák, a Claudius o něm zpíval: „Blocksberg je dlouhý pan šosák!“ Ale to je omyl. Broken si sice dodává nádechu šosáctví lysinou, kterou tu a tam přikrývá čepičkou z mlh, ale dělá to z čiré ironie, jak tak mnoho jiných velkých Němců. Je dokonce notoricky známo, že má i své nevázané, fantastické chvíle, na příklad první noc májovou. To zavýskne a vyhodí mlhovou čepici vysoko do vzduchu a zblázní se tak čistě po německu romanticky jako my ostatní.

Ihned jsem se snažil zapříst krásnou dámu do rozhovoru, neboť z přírodních krás má člověk jen tehdy pravý požitek, může-li se o nich hned na místě vyprávět. Nebyla duchaplná, ale rozjímavě pozorná. Způsoby vpravdě vznešené. Nemíním tu obvyklou, upjatou, negativní vznešenost, která přesně ví, čeho se nesmí dopustit, ale vznešenost vzácnější, nenucenou, pozitivní, která ti přesně řekne, co smíš udělat, a při vši nelíčenosti ti dává naprostou společenskou jistotu. K vlastnímu údivu rozvinul jsem spoustu zeměpisných vědomostí, jmenoval zvědavé krásce jména všech měst, která ležela před námi, hledal a ukazoval jí je na mapě, kterou jsem s pravou kantorskou tvářící rozestřel na kamenném stole uprostřed věžní plošiny. Mnohé město jsem nemohl najít, snad proto, že jsem více hledal prstem než očima, jež se zatím orientovaly v obličejích spanilých dámy a nacházely tam krásnější partie než Schierke a Elend. Její tvář patřila k onomu druhu tvářící, které tě nikdy neroztouží, jen zřídka uchvátí a vždy se ti líbí. Mám rád takové tváře, protože mi svým úsměvem zkonejší rozbourané srdce. Dáma nebyla ještě provdána, třebaže byla už v plném rozkvětu, jaký dostatečně opravňuje k manželství. Ale to je přece všední zjev, že zrovna nejhezčí dívky těžko dostanou muže. Bývalo tomu tak už ve starověku a všechny tři Gracie zůstaly, jak známo, na ocet.